

Проф. др Станислав Стојановић
Др Милован Суботић, потпуковник
Др Вељко Благојевић, пуковник
Мр Бранислав Милосављевић, потпуковник
Др Милош Р. Миленковић, мајор
АСИМЕТРИЧНЕ ФОРМЕ УГРОЖАВАЊА БЕЗБЕДНОСТИ
НА ПРИМЕРУ ЈУГОИСТОЧНЕ ЕВРОПЕ
Прво издање

Рецензенти:
Проф. др Љубиша Десиошковић
Проф. др Мирослав Младеновић
Проф. др Неђо Даниловић

Издавач
МЕДИЈА ЦЕНТАР „ОДБРАНА”
Библиотека „Војна књига”
Књига бр. 2303
Едиција ФОКУС
Директор
Штевица С. Караџанџин, њуковник
Начелник одељења за издавачку делатност
„Војна књига”
Мирослав Тохол
Уредник
Мр *Снежана Ђокић*
Главни графички уредник
Горан Јањић, дипл. инж.
Дизајн и прелом
Оливера Синадиновић
Језичка редакција
Агенција ОН
Тираж
300 примерака
Штампа
Војна штампарија Београд
Copyright © Медија центар „Одбрана”, 2019.
ISBN 978-86-335-0671-7

МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ

УНИВЕРЗИТЕТ ОДБРАНЕ

Институт за стратегијска истраживања

Проф. др Станислав Стојановић

Др Милован Суботић, потпуковник

Др Вељко Благојевић, пуковник

Мр Бранислав Милосављевић, потпуковник

Др Милош Р. Миленковић, мајор

АСИМЕТРИЧНЕ
ФОРМЕ УГРОЖАВАЊА
БЕЗБЕДНОСТИ
НА ПРИМЕРУ
ЈУГОИСТОЧНЕ
ЕВРОПЕ

Београд, 2019.

САДРЖАЈ

УВОД.....	9
1. ТЕОРИЈСКО ОДРЕЂЕЊЕ АСИМЕТРИЈЕ.....	15
Појмовно одређење асиметрије	17
Стратегијско-доктринарно дефинисање асиметрије.....	25
Литература.....	43
2. АСИМЕТРИЈА И САВРЕМЕНО БЕЗБЕДНОСНО ОКРУЖЕЊЕ	45
Историјска анализа искуства асиметрије.....	46
Глобални процеси и асиметрија.....	55
Трансформација оружаних сукоба.....	62
Асиметрично ратовање.....	70
Нестабилност Југоисточне Европе и асиметрично угрожавање безбедности	79
Литература.....	96
3. ЕКСТРЕМИЗАМ НА МАПИ АСИМЕТРИЧНИХ ФОРМИ УГРОЖАВАЊА БЕЗБЕДНОСТИ.....	99
Теоријско одређење екстремизма	100
Појам и узроци екстремизма.....	101
Дефинициони оквир	109
Класификација екстремизма.....	112
Критеријуми класификације.....	112
Класификација екстремизма према циљевима.....	116
Класификација екстремизма према актерима.....	118
Класификација екстремизма према методима и средствима.....	120
Класификација екстремизма према времену настанка.....	121
Индикатори екстремизма.....	124

Савремени десни екстремизам: детерминанте и европска визура проблема	127
Простор Југоисточне Европе као полигон небезбедности и екстремизма	132
Најкарактеристичнији облици екстремизма у региону: етнонационализам, верски екстремизам и њихов синергијски потенцијал	138
Неуралгичне тачке на мапи екстремизма западнобалканских земаља: Косово и Метохија, Македонија, БиХ, Рашка област (Санџак) и Албанија	147
Десни екстремизам у Србији	172
Србија и варијетети десног екстремизма на примеру младе популације	178
Екстремизам и правна држава	185
Однос државе према екстремно десничарским организацијама	187
Литература	194
4. ТЕРОРИЗАМ – НАЈВИДЉИВИЈА ФОРМА АСИМЕТРИЧНЕ ПРЕТЊЕ	201
Дефинициони оквир	202
Савремени тероризам и његове особености	210
Глобални карактер деловања	210
Модерне технологије као нови „алат” терориста	215
Мултипликација резултата тероризма путем медија	218
„Убијање самоубиством”	222
Успешност савременог тероризма	226
Носиоци потенцијалног терористичког угрожавања земаља Југоисточне Европе на примеру „страних бораца”	229
Феномен „страних бораца”	231
Мигрантска криза као терористички потенцијал	233
Борба против тероризма и њене нус појаве	242
О односу људске безбедности и људских права	244
Савремени тероризам – претња држави и(ли) претња човеку	246
Безбедност и(ли) слобода – људска права и слободе као таоци борбе против тероризма	249
Литература	258
5. ПОЛИТИЧКО-БЕЗБЕДНОСНИ АСПЕКТИ САВРЕМЕНИХ МИГРАЦИЈА У ЈУГОИСТОЧНОЈ ЕВРОПИ	263
Дефинисање основних појмова везаних за миграције	265
Узроци миграција и савремени миграциони фактори	270
Карактеристике миграционих процеса у Југоисточној Европи	282
Политичко-безбедносне импликације мигрантске кризе у Ј/И Европи и Србији	291
Индикатори миграционих кретања	314
Литература	319

6. ОРГАНИЗОВАНИ КРИМИНАЛ КАО АСИМЕТРИЧНА ФОРМА УГРОЖАВАЊА БЕЗБЕДНОСТИ ДРЖАВА ЈУГОИСТОЧНЕ ЕВРОПЕ	323
Појам организованог криминала	325
Дефинисање организованог криминала у државама Југоисточне Европе	330
Специфичност организованог криминала	335
Узроци испољавања и деловања организованог криминала у Југоисточној Европи	338
Географски положај	339
Економски чиниоци	341
Технолошке и социјалне промене	343
Културолошки чиниоци	345
Историјски чиниоци	347
Активност владе – извршне власти	348
Спровођење закона	350
Облици испољавања организованог криминала на простору Југоисточне Европе	352
Трговина и кријумчарење људима	353
Илегална производња и промет дрога	355
Недозвољена трговина оружјем	359
Илегална трговина дуванских производа	361
Праће новца	363
Индикатори постојања и деловања организованог криминала	364
Појам и основна начела одређења индикатора	365
Подела индикатора организованог криминала	369
Будућност организованог криминала	377
Литература	382
7. НАСИЛНИ НЕДРЖАВНИ АКТЕРИ КАО НОСИОЦИ АСИМЕТРИЧНИХ ФОРМИ УГРОЖАВАЊА БЕЗБЕДНОСТИ	387
Појмовно одређење (насилних) недржавних актера	388
Однос насилних недржавних актера и слабе државе	394
Карактеристике насилних недржавних актера	399
Структура и начин организовања насилних недржавних актера	406
Асиметричност недржавних актера	413
Насилни недржавни актери и регион Југоисточне Европе	416
Литература	432
ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА	435
Белешка о ауторима	445

